

Παράκτιες αμμοθίνες με κέδρους

Ενας ανεκτίμητος φυσικός θησαυρός

Γράφουν οι:
Γιώργος Καζάκης*, Dany Ghosn*, Ηλέκτρα Ρεμούνδου*

Είναι γεγονός ότι η ανάπτυξη του τουρισμού στην Ελλάδα συντελέστηκε κατά κύριο λόγο κατά μήκος της παράκτιας ζώνης.

Οι περιοχές αυτές χαρακτηρίζονται από σπάνια φυσική ομορφιά, μοναδική γεωμορφολογία και ειδική βλάστηση με κυρίαρχο χαρακτηριστικό τις αμμοθίνες, οι οποίες προσέδιδαν μοναδικότητα στο τοπίο και λόγω των ιδιαίτερων οικολογικών συνθηκών, φιλοξενούσαν ομάδες σπανίων ή ενδημικών φυτικών ειδών. Όμως η τουριστική “αξιοποίηση” των ακτών, η ανεξέλεγκτη δόμηση, η κατασκευή δρόμων κ.λπ. οδήγησαν στην εξαφάνιση των περισσότερων αμμοθινικών συστημάτων και την ανεπανόρθωτη αλλοίωση του τοπίου. Μόνο μέρη δυσπρόσιτα και απομακρυσμένα παραμένουν μέχρι και σήμερα αναλλοίωτα διατηρώντας την οικολογική ισορροπία τους, τη φυσική ομορφιά τους και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.

Τέτοιες περιοχές είναι και οι παράκτιες αμμοθίνες με είδη κέδρων. Στο πλαίσιο του δικτύου NATURA 2000 οι παράκτιες αμμοθίνες με είδη κέδρων έχουν χαρακτηριστεί ως οικοτόπος προτεραιότητας. Στην Κρήτη ο οικοτόπος αυτός έχει καταγραφεί στο Ελαφονήσι (Κεδροδάσος), στα Φαλάσαρνα, στη νήσο Γαύδο (Σαρακηνικό, Άγιος Ιωάννης, Λαυρακάς) και στη νήσο Χρυσή νότια της Ιεράπετρας. Στο νότιο Αιγαίο υπάρχει επίσης στα νησιά Μήλος, Πολύαιγος, Νάξος και Ρόδος. Δυστυχώς σε καμιά από τις παραπάνω περιοχές δεν έχει συσταθεί Φορέας Διαχείρισης και δεν υπάρχει ολοκληρωμένο σχέδιο για τη διαχείριση και την αποτελεσματική προστασία του.

Χαρακτηριστικό και κυρίαρχο είδος του οικοτόπου είναι το είδος *Juniperus oxycedrus* subsp. *macrocarpa*, κοινώς Κέδρος ή Άρκευθος, ενώ συμμετέχει και το είδος *Juniperus phoenicea* (Άρκευθος ή Φοινικική ή Αδόρατος). Στον οικοτόπο αναπτύσσονται επίσης διάφορα συνοδά θαμνώδη κυρίως είδη, τα οποία συμβάλλουν στη συγκράτηση της άμμου και συμμετέχουν στη διαδικασία διαμόρφωσης των αμ-

μοθινών (σκίνος, θυμάρι, λαδανιά, ρείκι, θρούμπι, περιπλόκα κ.ά.)

Το είδος *Juniperus oxycedrus* subsp. *macrocarpa* είναι ένα βραδυναυξές και αιωνόβιο είδος. Εκτιμάται ότι υπάρχουν άτομα μεγαλύτερα των 300 ετών. Είναι φυτό δίοικο, που σημαίνει ότι υπάρχουν αρσενικά και θηλυκά άτομα, η αναλογία των οποίων στον πληθυσμό θα πρέπει να είναι περίπου 1:1 για να παράγονται υγιείς σπόροι. Αν και η παραγωγή σπόρων είναι μεγάλη ένα μικρό μόνο ποσοστό σπόρων είναι υγιή, ένα επίσης μικρό ποσοστό των υγιών σπόρων είναι ικανό να φυτρώσει, ενώ ένα επίσης μικρό ποσοστό των αρτίβλαστων καταφέρνει να επιβιώσει τον πρώτο χρόνο. Η αναγέννηση των κέδρων σε όλες τις περιοχές είναι ελάχιστη έως μηδενική με μοναδική εξαίρεση την περιοχή Λαυρακά στη Γαύδο. Το είδος *Juniperus phoenicea* εμφανίζεται κυρίως σε σημεία με βραχώδες υπόστρωμα στα όρια του οικοτόπου.

Οι αμμοθίνες με κέδρα, παρόλο που είναι σε απομακρυσμένες ή δυσπρόσιτες περιοχές, δέχονται σήμερα τουριστικές ή αναπτυξιακές πιέσεις. Όλες οι περιοχές λόγω του ιδιαίτερου φυσικού τους κάλλους αποτελούν προορισμό πολλών επισκεπτών για υπαίθρια αναψυχή και κατασκήνωση.

Οι κυριότερες ζημιές που προκαλούν οι επισκέπτες στον οικοτόπο είναι 1) το κόψιμο των κάτω κλαδιών των κέδρων για άναμμα φωτιάς ή για τη δημιουργία ελεύθερου χώρου η κατασκήνωση 2) η συμπίεση του εδάφους και η καταστροφή των ποωδών ειδών και των αρτίβλαστων του κέδρου και 3) η ρίψη απορριμμάτων τα οποία όχι μόνο ρυπαίνουν το περιβάλλον αλλά υποβαθμίζουν σημαντικά την αισθητική αξία των πανέμορφων αυτών περιοχών.

Η ελεύθερη δόσκιση των κατσικιών αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης του οικοτόπου καθώς καταστρέφονται οι νεαροί βλαστοί των κέδρων, αλ-